

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek,
valamint a reklamatiók.
Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Heremag eladásának közvetítése.
Szarvasmarhák eladásának közvetítése lapunk által.
Körütekintés. Sz. P.
Egy kiváló sertés-nyáj. II.
A baromfi-tenyésztés a nép kezében. Grubicy Géza.
A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.
Egyleti élet.
Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának folyó hó 29-én tartott ülése.
Rövid szakközlemények.
„Duclair” káca. — Hordószagu borok. — Franciaország tejgazdasága és a vajhamisítások.
Vegyesek.
A kolozsmonostori gazdasági tanintézetnél. — Az erdélyi részi kertészeti egyesület kiállítása. — A mezőrendőri törvényjavaslat. — A budapesti m. kir. állatorvosi akadémián. — A keszthelyi m. kir. gazdaságtanintézetnél. — A német-országi kereskedelmi szerződés. — Kukoricza-refakeziák. — Amerikából. — Állást keres. — Kerestetik számtartó. — Gazdatiszti állást keres.
Piaczi értesítő.

terium és az Emke közös ellenőrző bizottsága valamint a vidék intelligentiájának ott megjelent számos tagja jelenlétében.

Még nincs egészen két éve, hogy ezen hazarészünkben nagy hivatású iskolában a tanítás megkezdett és már az első rajt szárnyára bocsátotta kebeléből.

A legelső izben fölvetett és beirt 16 tanuló-ból 13 végezte ez uttal sikerrel az iskolát. Babonás szám — vagy zsidó számnak hívják, mert a zsidó szerencsését fűzi hozzá. Mi hisszük, hogy ezen iskolának is szerencsését jelenti. Legalább ez uttal szerencsének mondhatjuk azt, hogy a vizsgán jelen volt hallgatóság annak sikere fölött általános megelégedését nyilvánította, valamint, hogy miként értesültünk — már az összes most végzett tanulói az iskolának állást kaptak, még pedig jó állásokat.

Maga az iskola, gazdaságával, e célra hazánkban páratlanul mondható s ha a szükség szerint föl lesz szerelve és berendezve, minden igénynek és kívátnak meg fog felelni, a mi a következő 1894-ik évből befejezést nyerend. Az iskola alapítása, vagyis 1891 óta, tehát 3 év alatt az állam részéről az iskola céljaira folyosított 102 ezer forint, melyből több mint 35 ezer forint tisztán befektetésre szolgált s ha a berendezés és felszerelés be lesz fejezve, tovább az iskola összes szükségleteit, vagyis mintegy 25 ezer forintot, a mellett, hogy az oktatás céljára szolgál, maga a birtok fogja fedezni és mintául fog szolgálni a környi birtokosságnak s mind azoknak, a kik a szemlélet útján okulni óhajtanak.

Mi tehát a legmelegebben üdvözljük hazarészünk mezőgazdaságának fejlesztésére hivatott ezen új intézményt, melynek megalkotói örök érdemet szereztek maguknak létrehozása által.

Nem mulaszthatjuk el azonban, hogy midőn itt az algyógyi földmives iskoláról elismerőleg nyilatkozni alkalmunk van, egyuttal elégedetlenségünknek adjunk kifejezést azon indolentia felett, mellyel a székely megyék kormányzatai részéről találkozunk ezen iskolával szemben.

Az iskola benépesítésének ugyanis első sorban katona kötelezettségüknek elegett tett székely fiukból kell történni, a kik tanulásuk két

évi egész ideje alatt nemcsak, hogy teljes ellátást nyernek, de azon kívül munka-díj és ruházat czimén még 30 frt készpénzt is kapnak egy-egy évre. És fölötté sajnálandó, hogy az évenként betöltendő 16 ilyen helyre ugy a múlt évben, mint a jelenben, a jelentkezés hiánya miatt, csak 10 - 10 fölvétel történhetett, dacára annak, hogy a fölvételre való értesítés azon kívül, hogy az összes lapokban közöltetett, megküldetett a hazai összes vármegyéknek is.

Ha tehát a fő- és alispánok fölfognák ezen iskola hivatását és mezőgazdaságunkra való nagy jelentőségét és módját ejtenék, hogy a földmivelő nép fiai erről s az oda bejuthatásról kellő tájékozást nyerjenek, ugy teljesen hihetetlen, hogy életre való székely népünkben az iskola tanulói-nak létszáma be nem telnék, mely esetben nem lenne veszendőbe egyetlen ingyenes hely sem.

Még hat helyre jelentkezés elfogadtatik, miért felkérjük olvasóinkat, hogy a lapunkban is közölt felvételi szabályokat erre alkalmasnak ítélte írni-olvasni tudó székely fiukkal ismertessék meg és buzdítsák őket az iskolába való jelentkezésre.

Ezekon kívül is minden erdélyrészi vármegye küldhetne két-két tanuló, ha azok részére egyenként 150 frt évi alapítványt biztosít, a mennyit bizony mezőgazdaságuk fejlesztésére áldozhatnának.

Ép ugy mulasztást követnek el tehát azok a vármegyék is, a melyek ezt megtehetnék és mégis a saját léalapjukat képező mezőgazdaságuk érdekét és ügyét ennyire sem méltatják.

Élünk az alkalommal, hogy saját észleleteink alapján a Maros és a Nagy-Küküllő völgyek ez évi terméséről vázlatos képet adjunk.

Miként tudjuk hazarészünkben a nyár eleje az idén nagyon esős volt, midőn nagy árvizek keletkeztek, ugy hogy a kivált a Maros messze kiöntött medréből és sok kárt okozott.

Hunyad megyében a Maros áradása által tönkre tett termények helyét julius elején kukoriczával és moharral vetették be.

Az erre következett szárazság és hideg időjárás miatt azonban a mohar csak féltermést adott, a kukoricza beérése pedig problematikus és csak az esetre remélhető, ha még legalább

Heremag eladásának közvetítése.

Azon heremag termelőknek, a kik termésüket már most okvetlenül értékesíteni akarják, az eladást készséggel közvetíti, a lehető legjobb áron, az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége.

Szarvasmarhák eladásának közvetítése lapunk által

Lapunk f. é. 32-ik számának „Körütekintésében” közölt föltételek mellett hazarészünk állattenyésztőinek eladó magyar fajta szarvasmarhái eladását lapunk szerkesztősége közvetíti és erre a bejelentéseket az irt adatok közlésével elfogadja.

Körütekintés.

— Az algyógyi földmives iskola. Időjárás és termés Hunyad megyében. —

Szeptember 18, 19 és 20-án folyt le az algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola zárvizsgálója a nagy nevű alapító gróf Kun Kocsárd, a földmivelési minis-

Elsőrendű
műtrágyák.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyi termékek gyár (Kramer J.)

Ájánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajelemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szivesen szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. n. 10 (40-52)
a hová a levelek és rendelések intézendők.

Szuperfoszfát.
Párolt
csontliszt.

3—4 hétig jó idő lesz. A víz által nem bántott kukorica már érett és jól fog fizetni.

Egyéb termények közül a buza egyáltalán nem sikerült, a rozsa tönkre tette s nyomorult aszott szeme van. A rozst sok helyen a Maros elöntötte, de a mi megmaradt jó termést adott. Az árpa kitünően sikerült, ellenben a zabot a rozsa tönkre tette. A lóhermag termés kitünő, a hol nem arankás 2 $\frac{1}{2}$ q. átlagra számítanak holdanként. A takarmány szűken termett.

Gyümölcs, kivált szilva sok termett; a szőlő is nagy termést adott, de hosszú és meleg ősz kell, hogy jól megérjék.

A Nagy-Küküllő mentén a gazdáktól sok panasz hallható. Rosszul sikerültek úgy a kalászosok, mint a kapások. A kukorica nagyrészt még éretlen s ha a derek hamar bekövetkezik meg sem érik.

A buza termés átlaga kat. holdanként kivált Udvarhely megyében 4—5 métermázsa, rozsa 5—6 q., zab 7 q. A takarmány termés jól sikerült; gyümölcs azonban csak szorványosan van. A komló nagyszerűen sikerült és magas áron értékesítetik. A marha árak estek.

Daczára a gabona-félék rosz termésének, azok, a kik értékes mag növényeket és komlót is természetnek a folyó évre nem panaszkodnak.

Sz. P.

Egy kiváló sertés-nyáj.

II.

A süldők értékesítése legnagyobb részt, mint tenyész állatok eladása történik. A tenyész állatoknak szánt állatok másfél éves korukig lesznek megtartva és csak akkor kerülnek az értékesítésre. Párjáért úgy a kanoknak, mint a koczáknak 100—100 forintot fizetnek.

A tenyésztésből már kisorolt és a tenyésztésre be nem való két évesek ki lesznek hizlalva és mint ilyenek lesznek értékesítve. Ezekon kívül még külön e célra is vásároltatnak sertések. Ugy, hogy az év minden szakában 600 darab darab hizó van felállítva. Még pedig úgy, hogy az eladás után ugyanannyi félig hizott kerül a hizlalóba. Ha helyben aránylag drágább a tengeri, mint Kőbányán, Kőbányára szállítatnak és ott hizlaltatnak ki.

A hizlalás tengeri és árpával történik. A keverék állandóan a hizlalás kezdetétől végéig $\frac{1}{5}$ -rész árpa és $\frac{3}{5}$ -rész tengeriből áll, melyet darálva kapnak naponta kétszer reggel 6 kor és este 6 órakor. Kétszer azonban hetenként szemes tengerit is kapnak épen mint a tenyész-koczákat téli takarmányozásánál is láttuk, a nyál mirigyek és rágószervek erélyben tartásáért.

Az adag naponta és fejenként kezdetben 1 $\frac{1}{2}$ kl. s fel lesz vite 4 kiloig. A hizlalás vége felé újból apasztva lesz a szerint a mint hizás fokozásával az anyagcsere és ezzel kapcsolatban az étvágy csökken. A hizlalás vége felé már csak 2—2 $\frac{1}{2}$ klot kapnak. A hizók átlag 350 kila hizlaltatnak. És ezt a súlyt bár egy kissé hosszú időn át érik el, mert öt hónapot vesz igénybe. De, ha tekintetbe vesszük, hogy a hizás csak egy bizonyos fokig gyors és minél inkább közeledik a teljes kihizás a naponkénti gyarapodás annál kisebb, meglehetünk az eredménnyel elégedve. Lapunk olvasói megengedik, ha itt közbe vetve felkérjük egy össze hasonlító kísérletre. Tudjuk, mint fennebb említők, a napi gyarapodása a hizóknak a hizás különböző szakában, nagyon különböző.

Ebből az is következik, hogy 1—1 kl. gyarapodás a különböző hizási szakokban különböző árba kerül. Nem felesleges fáradság volna a hizalókra nézve összehasonlítani, mennyibe kerül a hizás ezen különböző szakában 1—1 kl súlygyarapodás. Lapunk halás köszönettel fogja venni és közzé tenni minden enemi kísérletek eredményeit.

A hizók itatása, ha nincs nagy meleg naponta kétszer történik étetés után; nyáron nagy melegben 4-szer is lesznek itatva. Sót hetenként kétszer kapnak ételük közzé keverve. Praesernativumul keserű sőt is kapnak, mi a gyomor működését, és az étvágyot rendben tartja.

Az ápolás és gondozás a kanászok kezében van letéve. Érdemesnek tartjuk egy pár szóval ezek számáról, illetve egyre-egyre bizott sertések számáról és az ezeknek adott fizetésről is megemlékezni. Mindamellet, hogy a mi mongoliczánk, nem oly kényes és nem kíván annyi után járást, mint a nagyon kultivált angol fajták, még sem tagadhatni, hogy a jó kanász gondos ápolás alatt levő és egy rosz kanász kezei közt levő állatok közt nagy különbség van, ha mindjárt eredetileg egy forma jó is volt a nyáj.

A hadrévi nyájnál két számadó van alkalmazva. Egyikre a tenyész állatok vannak bízva, a másikra a hizók. Fizetjük a járandóságukat is pénzzé számítva 400—400 frt és két-két kocza tartás növédekkel. A malacok mellett 200—500 darabig két bojtár van alkalmazva egyenként 260 frt fizetéssel.

Röviden ezekben ismertettük lapunk olvasóival ezen kiváló sertés tenyésztést. Hogy a kik érdeklődnek vagy a mi viszonyainkhoz illő, takarmányát jól értékesítő és gondos tenyésztéssel szépen kiépített testü tenyész anyagot akarnának beszerezni, bizalommal fordulhassanak a hadrévi tenyésztéshez.

A baromfi-tenyésztés a nép kezében.

A haszon baromfi-tenyésztés valóban a nép kezében van; tapasztaljuk ezt, ha szétnézünk a falvakon és pusztákon, de ugyanezt igazolta a legutóbbi állatszámolás eredménye is, és ugyan ezt fogja igazolni a most készülöben levő állatszámolás eredménye.

És valóban népünk ért is a baromfi-tenyésztéshez, korán keleszt, korán nevel, és már akkor küldi piacra felnevelt fiatal állatait midőn azok a legértékesebbek.

De bár mint értsen is a baromfi-tenyésztéshez, melyet elődei nyomán folytat, mégis miután a baromfi-tenyésztés halad, és ez helyesen az állattenyésztés elvei szerint kezd üzemben tartani, mégis fordulnak elő ennél egyes hibák, egyes megszokott rosz fogások, egyes előítéletek, melyekre jó lesz rámutatni, és azok helytelenségét kimutatni, hogy népünk a mondandókból okuljon, és annál nagyobb haszonnal üzze, ezen amugy is hasznos, és éppen az ő kezébe való kisebb állattenyésztési ágat.

* * *
És most ezen értekezésemben fogok terjeszkedni:

az ólakra,
a tenyész állatok kiválasztására,
a költetésre,
a ludakra való megjegyzésekre, és
a kacsákra való megjegyzésekre.

* * *
Az ólak.

Nálunk nyilvánvaló dolog, hogy a baromfiak vagy ólak nem nevezhető lyukakban vagy éppen sehol sem tartatnak, hadd keressen magának az állat nyugvó helyet a hol tud. Ez ugyan nyáron még megjárja; de télen már éppen tartatlan állapot.

A hol ugynevezett lyukakban találnak medéket, ott a tisztaságra semmi figyelem fordítva nincsen. Pedig tudni kell, hogy a baromfi a tisztaságot nagyon kedveli; a piszokba ugyanis megszaporodnak azon elősdiék milliói, melyek őket kinozzák, minek következtében fejlődésükben és termőképességükben hátrányt szenvednek, s különböző betegségeknek vannak alávetve.

A hol pedig éppen magukra vannak hagyatva, ott az éjjeli ragadozóknak vannak kiszolgáltatva, és az időjárás veszélyeinek is kitéve.

Kell tehát, hogy ezen éjjeli nyugvó helyek, melyek olaknak nem nevezhetők tisztán tartásának, és e célból legalább is hetenként kétszer kisöpörtessenek, az ülő rudak pedig, melyek ne egymás felé alkalmaztassanak, hanem egymás mellé vízszintesen a földtől mintegy 80 centiméternyire álltassanak, legalább is havonként egyszer luggal kisikároltassanak, hogy a rajtuk levő elősdiék elpusztuljanak.

A szabadon éjjelező baromfi szabadon éjjelezése pedig egészen beszüntetessék, hogy a ragadozó állatok ragadozásának elejét vegyék, és őket t. i. a baromfiakat, az időjárás viszonyosságaitól megvédjük.

De kell ott mindenütt, a hol a baromfi-tenyésztésből hasznot akarunk húzni, hogy azok számára egy külön ól álljon rendelkezésre.

Ez az ól nem is kerül pénzbe, hanem mindenki megcsinálhatja magának. Készít fecskerakásból egy szoba-felét, ezt betetőzi szalma zsuppal ajtót hagy neki és ablakot, a melyet sodronnyal bevon, hogy az éjjeli ragadozók az ólba ne férhessenek, a tetőn egy fakéményt hagy, melyen keresztül az ólban a lég megújul, az ajtó aljában pedig hagy egy kissé nyílást, mely bezárható és tetszés szerint kinyitható, hogy azon az állatok ki és be közlekedhessenek, de ember az ólba be ne mehessen — és kész az ól.

A mi a belső berendezését illeti, abba az ülő rudak elhelyezendők a tyukok és pulykák számára, de mint már mondtam, nem egymás felé, mert ekkor a tyukok, miután valamennyien a legfelsőbb rudon akarnak az éjjel pihenni, mind a legfelsőbb rudra igyekeznek, és e közben veszekednek és verekednek, hanem vízszintesen mintegy 80 centiméter magasságban bakokon alkalmazva, így könnyebben is ezeket tisztán tartani, és a baromfi mikor ezekről hajnalban az ól kinyitására leröpkül; nem görbiti el melle csontját, mi a lépcsőzetesen egymás felé alkalmazott ülő rud knál előfordul. Azonban tegyük belé még néhány tojó fészket és kész a berendezés.

Mentől nagyobb az ól, annál jobb, mert a tére is kell számítani, a mikor zord és hóviharos időn a tyukokat nappal is az ólban kell tartani, és ott is etetni.

A vízi szárnyasok számára, mint ludak, kacsák, meg kell almozni szalmával, mert ezek a szárazat szeretik, de a szalma alom felett ülő rudak ne legyenek, nehogy a tyukok az éjjel a vízi szárnyasokat bemocskolják, hanem deszkával el kell választani a tyukoktól.

Vannak baromfi ólakra szebbnél szebb tervezetek, de ezek oly diszes épületekre szólnak, hogy azokat itt ismertetni felesleges, mert hiszen maga a nép, a mely a baromfi tenyészt, sem lakik oly diszes villákban, mint amaz ólak.

* * *
A tenyész állatok kiválasztása.

A tenyésztésre azon állatokat használjuk fel, a melynek azon tulajdonságai vannak, melyeket átörökíttetni szándékozunk, és fő figyelmünk legyen a vér felfrissítésére, a mi igen könnyen megy, mert idegen udvarokkal könnyen cserélhetünk apa állatokat, és fő figyelmünk legyen arra, hogy legalább is két éves kort meghaladott állatok tojásai után tenyészszünek, ha erős jó kifejlett utódokat akarunk nyerni.

A vérfelfrissítést egyik főkövetelménynek tartom arra nézve, hogy baromfi állományunk el ne satnyuljon, hogy tehát ne degeneráljon.

Ha pedig baromfiaink testnagyságát, vagyis súlyosságát növelni akarjuk, vagy jobban szólna,

ha állatainkat értékesebbé akarjuk tenni, akkor kereszteljük azt nagy testű fajtaikkal, melyek ezen tulajdonságukat nemzedékükre biztosan átörökítik, mint Plymouth-Roks, Langshan és Brahma kakasokkal, emdeni pomeraniai vagy olasz gunarokkal, és Peking gácsérokkel.

A költetésnél előforduló hibákról.

Abban a nagy hibában szenved népünk a költetésnél, hogy egyszerűen a szép nagy tojásokat ülteti el tekintet nélkül azok eredetére, mondván, hogy a nagy tojásból nagy csirke lesz, a mi azonban nem áll, mert p. o. a Cochín-China tyuknak aránylag kis tojása van, és mégis nagy állat lesz a kis tojásból. Nem azt kell tehát válogatni, hogy melyik a nagyobb tojás, hanem, hogy oly állattól származik-e, melynek tulajdonságait baromfi állományunkban elérni ohajtunk, illetőleg állandósítani akarjuk, mint p. o. jó tojót, nagy testűt.

Igaz, hogy ez nagyobb baromfi állomány mellett nehéz, mert a tojásokat nem lehet ellenőrizni, hogy a sok közül melyik tyuk tojta. Ha nem ezen úgy segíthetünk, hogy a tenyésztésre kiválasztott állatokat, melyek tojásai után nevelni akarunk, a kiválasztott kakassal arra az időre, melyben a költetni való tojásokat tojják, a többi tyukoktól elkülönítve tartjuk, azaz elkerítünk az udvarban egy helyet, melybe a többi tyukok nem mehetnek be, és összetákolunk egy tavaszi éjjeli nyugóhelyet, melybe a tojót fészkeket teszszük. Ezen fészkekben azután biztosan azon tojások lesznek, melyek olyan tyukoktól származnak, melyek tulajdonságait az ivadéknál elérni akarjuk. Mikor elmúlt a szaporítás ideje a tyukokat ismét összeereszthetjük.

Megjegyzések a ludakra.

Népünknel az a rossz szokás dívik, hogy ludakat, tekintet nélkül arra, hogy tenyészállatok-e vagy sem, elevenen irgalmatlanul megkopasztják, megmellezik.

Ez nagyon káros szokás, mert az által, hogy a ludat megkopasztatik, testkifejlődésében visszamarad, a toll pedig a melyet róla leszednek nem áll arányban azon takarmány értékével, mely az új tollképződésére szükséges.

Elismerem, hogy a toll a ludtenyésztésnél egyik jelentékeny jövedelmi forrást képez; mutatja ezt forgalmi statistikánk, mely szerint az új toll kivitel Magyarországból évente 5—6 millió forint értékűre rug.

Ily körülmények közt tehát a kopasztás egész mellőzését nem ajánlhatom, hanem mindenre a mi a baromfi tenyésztők előtt szent, kérem őket, és tanácslom nekik, hogy legalább a tenyésztésre kiválasztott vagy kiválasztandó egyedeket soha elevenen ne kopasztják meg, mert ha a tenyészállatokat megkopasztják, akkor azok testnövekedésükben, kifejlődésükben visszamaradnak, és kifejletlen, testnövekedésükben visszamaradt állatok, csak magukhoz hasonló állatoknak adhatnak életet.

A kopasztásból következtetem én azt, hogy nálunk a ludak aránylag igen kicsinyek, — no meg még a vérfelfrissítés hiányának; — a pomeraniai ludok miért oly nagy testűek? mert a a tenyészállatokat soha sem kopasztják meg elevenen!

Már pedig a ludat nem csak tolláért, de főként húzáért és zsíráért tenyésztjük, a nagy testűt pedig csak jól kifejlődött testű állatok után várhatunk.

A nagy test elérésére itt is rámutatok az emdeni, pomeraniai, vagy olasz nagy testű ludakkal való keresztelésre.

Megjegyzések a kacsá tenyésztésre.

Az a hit van elterjedve tenyésztőink nagy részénél, hogy a sikeres kacsá tenyésztéshez okvetlenül tó vagy folyóvíz szükséges, melyben a kacsák az egész napon uszkálhassanak.

Ez nem áll, nem áll pedig főként azon kacsákra nézve, melyeket peccenyére tenyésztjük. Ezeknek nem szükséges a víz, sőt a vízre való járásuknak káros volta van; ezen káros állapotot a kacsá husának ize és puhaságában tapasztaljuk. A vízre járó kacsá ugyan is az egész napon mozog, minek folytán izmai, t. i. hús erősebb, keményebb lesz, hús nem oly izletes, mint azon kacsáé, mely a szárazon nevelkedik, és itt pihen, mert nem nagyon szeret a szárazon járkálni, csak elegendő ivó vizet adjunk rendelkezésére, uszni csak a tenyész állatokat engedjük, de azokat nem, a melyek rendeltetése a konyha.

Tehát azon kacsákat, melyeket fogyasztásra szántunk szárazon neveljük fel.

Az előadottakban elmondtam nagyjában, hogy miben hibáznak a baromfi tenyésztők leggyakrabban. Kívánom, hogy szokjanak le hibáikról.

Grubicy Géza

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.

Az időjárás az utóbbi két hét alatt egyes dunántúli és erdélyi vármegyék kivételével, hol szórványosan esett, az egész országban állandóan száraz volt. A többnyire derült, enyhe nappalokra

Friedmann A. tenyésztése.
Tenyész-koczkák egy és fél éves korban.

hűvös éjszakák következtek s úgy ezek, mint a korai derek többhelyütt károkat okoztak, ugy a kapás és kerti veteményekben, mint a takarmányneműekben.

A részletes adatok a következők:

A tengerivel bevetett terület az országos m. kir. statisztikai hivatal adatai szerint 3 millió 606.990 kat. hold (a múlt évben volt 3,632.027 kat. hold.) Sokhelyütt nagyon elmaradt, csövei hiányosan szemesedtek és nehezen érnek. A Duna-Tisza köze, a Tisza bal partja, a Tisza-Maros szöge némely részén és egyes erdélyi vármegyékben még zöld s attól tartanak, hogy a hűvös időjárásban csak igen nehezen fog megérni. A korai fajok (u m. lengyel tengeri, pignoletto) leghamarabb törhetők. Szórványosan a peronospora és a porüszög károsítják; azonban legnagyobb aggodalomra az ország nagy részében, de főként a felvidéki és erdélyi részeken gyakran beálló derek szolgáltatnak okot. Törését több helyütt megkezdtek s legkedvezőbb termést a

Duna jobb partján, a Duna-Tisza között és a Tisza Maros szögén ígér.

A hüvelyesek és kerti vetemények is melegebb és csapadékkal váltakozó időt kívánnak. A káposzta legnagyobb részben egészséges, nagy fejeket hozott. Ugorka, tök és a zöldségfélék elég bő termést adnak. A bab többnyire jól fizetett.

A kender és len különböző eredményt adott. Néhol a magtermés, máshol a fonaltermés kedvezőbb. Tilolása és áztatása folyamatban van.

A dohány törését legnagyobbbrészt befejezték, sőt a Duna-Tisza között és a Tisza-Maros szögén fűzését és szárítását is megkezdtek. A szárítás sikeréhez melegebb idő lenne kívánatos. Hajdu vármegye balmaz-ujvárosi és Bereg vármegye tiszaháti járásában a jég többfelé károkat okozott a dohánylevelekben s ezenfelül több helyütt a fagytól károsodott.

A takarmány és czukorrépa néhol kedvezően sőt igen jól áll, úgy hogy kataszteri holdankint 180—200 q termést ígér, helyenkint azonban szintén sokat szenvedett a szárazságtól s itt a terméskilátások is csökkentek. Kiásását sok helyütt megkezdtek.

A burgonyával bevetett terület az országos m. kir. statisztikai hivatal adatai szerint 795.067 kat. hold, (a múlt évben 795.038 kat. hold volt). A korai burgonyát többnyire közép, sőt közepén felüli eredménnyel szedték fel; bár igaz, hogy néhol a gumók aprók maradtak s ezenfelül sokfelé a peronospora tett benne nagy károkat. A kései fajok a Tisza-Maros szögén és egyes erdélyi vármegyékben kedvező eredménnyel biztatnak, egyebütt azonban kevésbé fognak megfelelni a hozzájuk fűzött várakozásnak.

A mesterséges takarmányneműk, lóhere és luczerna az ország nagy részében gyenge hozamot adott. A muhar kedvezően áll, sőt néhol a csalámmádé is jó sikerrel biztat. Ez utóbbi azonban több helyütt megsárgult. A takarmánytárka gyenge.

A legelőket sokat szenvedtek a hosszantartó szárazságtól; felújulásukhoz nagy szükség lenne pár napi esőre.

A gyümölcs az utóbbi időben néhol erősen hull. Az alma, szilva és körte termés egyes vidékeken legnagyobb részben kedvező volt.

A szőlő lassan érik. A peronospora pusztításai folytán sok helyütt nemcsak levélzete, de fürtjei is megromlottak, sőt néhol egészen tönkrementek, úgy, hogy igen kevés helyen van kilátás kedvező szüretre, miután a szőlőben a dér is kárt tett.

Gazdasági munkálatok. A cséplés néhol még folyamatban van, másutt ellenben már az őszi szántást és az őszi elvetését kezdték meg. A

munka azonban majdnem mindent nagy nehézségekkel jár, mert a talaj kemény, kiszáradt, úgy, hogy egyes vidékeken a talaj előkészítés is alig lehetséges. A repce legnagyobbbrészt kedvező időben vettették el, néhol azonban hiányosan kelt s ezenfelül több helyütt rovarkároktól szenvedett.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya folyó hó 29-én ülést tartott Szabó József egyleti elnök elnökle alatt. Az egyleti titkár távollétében a jegyzőkönyv vezetésére az alapszabályok értelmében Molnár Sándor egyleti ügyész kérésére fel. Jelen voltak: Br. Josika Gábor e. alelnök, Miksa Imre, Tóth Zsigmond, Gyárfás Benedek, Eöry Tivadar.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése

és az augusztus havi pénztári jelentés tudomásul vétele után a következő Miniszteri leiratok tárgyalattak:

Egy megirandó állat takarmányozási munka érdekében leküldött takarmányozási kérdőíveknek hirnevesebb gazdák között leendő kiosztása határozottat el. Valamint a budapesti lóárverésre bejelentett és az állami méneseiből kisorolt lóvak. O példányban leküldött jegyzékét köszönettel fogadja az egylet; használatra a tagok közt kiosztattott.

A Nm. földmívelésügyi m. kir. Minister ur az egylettel szemben tanusított atyai gondoskodásának ismét újabb bizonyítékát adta, a menyiben az egylet irodájában felállítandó távbeszélő költségeihez 60 frt segélylyel járult. Köszönő irat felterjesztése határozottat el.

Több kebli ügy elintézése után, élénkebb eszmecsere fejlődött ki békés és csanádmegye főispánjának az egylethez intézett átirata körül. Mely átiratban felkéri az egyletet, hogy miután a munkaadó és munkás közti viszonyt szabályozó 1876. XIII. t. cz. sok módosításra és kibővítésre szorul a megváltozott viszonyok és mezőgazdasági haladás folytán, és egyöntetű, öszhangzó javaslat kidolgozásához sok és sok helyről nyert adat szükséges, kéri az egyletet, hogy tapasztalatait, a meglevő állapotokat és véleményét a modositást illetőleg hozzá küldje be. Miután az ügy nagy fontossággal bír, és mezőgazdaságunk létkérdésébe mélyen belenyul, egy bizottság küldetett ki megvitatására és kidolgozására.

Még egy pár kebli ügy elintézése után az ülés véget ért.

Rövid szakközlemények.

— „Duclair“ kácsa. A nálunk is ismeretes „Rouen“ kácsának rokon fajtájáról sokat irnak újabban a szaklapok, dicsérve rendkívül gyors fejlődését, kitűnő hizalmasságát és husának feltűnő finomságát. Az eme tulajdonságokkal jeleskedő „Duclair“ kácsa Normandiának hasonnevű kis falujából származik és bizonyára keresztezésnek köszöni eredetét. Minthogy a francziák passzióval dolgozó kácsatenyésztők, kácsafajták jó tulajdonságait mindenképen fejlesztetni törekcsenek; hogy azt milyen eredménnyel teszik, annak élő példája a „Duclair“ fajta, mely nemcsak kiváló husfajta, hanem egyuttal jeles tojófajta is és mint diszfajta is beválik, mivel a gácsérok szép tollazattal bírnak; a fekete tollköntös piros csillámu, a fejen és a nyak felső részén zöld és ibolya ércfénynyel, a mell fehér és a szemek közelében is egy fehér csik ékeskedik. A tojó barnásfekete színű szintén fehér mellel és fehér csikkal. Szinezete tehát hasonló a „Rouen“-i kácsáéhoz; ennél azonban nagyobb, sulya 3—4 kg. és 8 hónapos korában annyira fejlődött, hogy hizottan levágható.

— Hordószagu borok. Szákszorta könnyebb dolog megelőzni a borok elromlását, mint az egyszer megromlott bort ismét jóváteni. A hordószagu bor penészes hordókban áll elő. A mint a boros hordót kiürítettük és kiöblítettük, ne feledjük el, azt jól megkénezeni. Hogyha ezt minden két hóban ismétéljük, akkor majdnem soha nem lesz romlott borunk. Azt mondjuk, hogy: majdnem — mert ha már annyira vagyunk, hogy a penész mélyen hatolt be a hordó dongába, akkor már erélyesebb közbelépésre van szükség. Ha a baj kisebb foku, akkor 10% kénsav oldattal kell a hordót kimosni (1 kiló conc. kénsav 10 liter vízre). Ha ez nem használt, akkor ki kell kaparni és aczelkefével ledörgölni a hordó belsejét, s utána jó sűrű mézstejjel kiáztatni s végre addig mosni, a mig a meszet egészen eltávolítottuk belőle.

— Franciaország tejgazdasága és a vajhamisítások. Franciaország tehénállománya 1892-ben 547,000 darab, melyek évenkénti tejhozama 110 millió hektoliterre becsültetik, melynek pénzürtéke a 13 millió frankot meghaladja. Ezen mennyiség $\frac{1}{3}$ -ad része közvetlen fogyasztás-

alá esik, $\frac{2}{3}$ -ad részéből vaj készül mely 880 millió frank értéket képvisel. Azonban a margarin hatása következtében Guillemin kiszámítása szerint 1884-től 1892 ig a vaj ára kilogrammonként 60 centimes-mel csökkent, mi évenként 252 millió frank értékesökkenést 8 év alatt 2 milliárd frank veszteséget jelent a francia mezőgazdaságra nézve. E mellett nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a termék csökkenése visszahat a tehén árakra is. Megérthető ezekből, hogy a francia mezőgazdák a vajhamisítások ellen a legszigorubb eljárást követelik.

Vegyes közlemények.

— A kolozsmonostori gazdasági tanintézetnél hat darab felbugatott tenyészkozca eladó. A venni szándékozók ott megtekinthetik, valamint árak felől is ott nyerhetnek felvilágosítást.

— Az erdélyrészi kertészeti egyesület, az Erd. r. méh. egyt. hozzájárulásával 1893 október 8—12-én a városi Vigadóban rendezendő gyümölcsészet, kertészet és méhészeti kiállítás Programja. 1. Az Erdélyrészi Kertészeti Egye-

Friedmann A. tenyésztése.
Tenyészkanok egy és fél éves korban.

sület igazgató választmánya f. évi július 31-én tartott ülése határozatából 1893. évi október hó 8., 9., 10., 11. és 12-én kiállítást rendez Kolozsvárt. A kiállítás célja: megösmertetni a hazánkban termelt gyümölcsfajokat, kertészeti és konyhakertészeti, valamint méhészeti terményeket s egyszersmind az alapszabályok 5. §. f) pontja értelmében alkalmas piac megszerzésével, a termelő és fogyasztó közönség érdekeinek kölcsönös előmozdítása. 2. A kiállítás tárgyai: I. Gyümölcsészet. a) Nyers gyümölcsök, ide értve a szőlőt is. b) Aszalványok. c) Befőtt gyümölcsök és conservek. d) Gyümölcszállításra alkalmas tartályok. e) Eszközök. II. Diszkerítészet. a) Élő virágok. b) Csokrok, virágdiszkek. III. Konyhakertészet. a) Zöldségfélék. b) Aszalványok. c) Conservek. d) Kerti veteménymag ak. IV. Méhészet. a) Méz, és pedig lépes, pergetett, csurga-

tott, vagy sajtolt. b) Méhészeti ipari termékek: méz-szesz, méz bor, méz-sör, méz-liqueur, méz-ecet, mézben befőtt gyümölcsök és conservek, mézes czukorkák, sütemények. c) Viasz, nyers és feldolgozott (pl. mülép) állapotban. d) Méhészeti eszközök, ide értve a méz eltartására szánt edényeket is. 3. A kiállításban részt vehet minden hazai termelő és közvetítő, ez utóbbiak azonban csak a közvetítői minőség kitüntetésével. 4. A kiállításra a bejelentés, a szétküldendő iven történik, azok rovatai megfelelő kitöltésével. A helyi termelők azonban a végrehajtó bizottság végre kijelölt tagjainál is eszközölhetik a bejelentéseket. Bejelentési ivet a végrehajtó bizottság elnöke bármely termelőnek küld bérmentesen. 5. A kiállítási tárgyak legkésőbb október 5-ig Szentgyörgyi Lajoshoz, a kiállítási bizottság elnökéhez küldendők Kolozsvárra. A nyers gyümölcsök, vagy a megromlás veszélyének kitett kertészeti és konyhakertészeti termények október 5-ére küldendők be. Az élő növények azonban október 8-ig is elfogadtatnak. 6. Minden küldemény a legalkalmasabb módon, jól csomagolandó ahhoz a kiállító nevét, lakhelyét, a kiállítási tárgy megnevezését, mennyiségét, sulyát és abban az esetben, ha a kiállítónak eladásra is áll abból rendelkezésre, az eladási árat is (kilonként, hectoliterenként, darabonként) magában foglaló jegyzék is csatolandó. Gyümölcsöknél, a mennyiben a termelő a fajt nem tudná megnevezni, a rendező bizottság fogja a kiállítás megnyitla előtt a fajokot meghatározni és a kiállított példányokon megjelölni. A kiállítási tárgyak portómentesen szállítandók a kiállítási bizottság elnök címére (Szentgyörgyi Lajos, kül-magyar u. 66. szám.) 7. A nyers gyümölcsök kiállítására alkalmas tartályokról a bizottság gondoskodik. 8. A tárgyak csak bemutatásként állíthatnak ki. A gyümölcsök és konyhakertészeti termények, a mennyiben a kiállító ki nem jelenti, hogy a tárgy visszaküldését követeli — a kiállítás bezárásával nyilvánosan el fognak árvereztetni s a befolyó összeg a Kertészeti Egyesület javára marad. Méhészeti tárgyakra vonatkozó ilyes engedmény az Erdélyrészi Méhészegyletet illeti. A kiállító részéről a bejelentési iven s magán a tárgyan is megjelölendő, mely tárgyakat bocsát izlésre, vagy csak bemutatásra. A mely tárgyak visszaküldését követeli a kiállító, a kiáll. bizottság a kiállítás berekesztése után eszközli a visszaküldést a kiállító költ ségére; vagy a kiállító rendelkezése bocsátatik, mire nézve a kiállító a bejelentési iven nyilatkozni tartozik. 9. Térdíjt csak az a kiállító fizet, ki eladásra termel. A térdíj méterenkint 50 kr. A Kertészeti Egyesület és Méhészegylet alapító és rendez tagjai azonban térdíjt nem fizetnek. 10. A kiállításon érdemesítették részére oklevelek fognak kiadatni, még pedig: a) kitüntető, b) dicsérő, c) elősmerő. 11. Az oklevelek odaitélés a bíráló bizottság feladata lesz, mely-

nek bíráló tagjait a Kertészeti és Méhészeti Egyesület választmánya fogja fölkérni. A bíráló bizottság tagja, a mennyiben kiállító is volna, saját kiállitánya bírálatánál nem működhetik. 12. A bíráló bizottság a kiállítás első napján végzi működését, úgy, hogy az odaitélt kitüntetések kihirdetése és kifüggesztése a kiállítás második napján már eszközölhető legyen. 13. Belepti díj az első napon 30 kr, a további napokon 10 kr. Szentgyörgyi Lajos, kiállítási elnök. Dr. Haller Károly, a Kertészeti Egyesület elnöke. Turcsányi Gyula, a méhészeti egylet elnöke. Váradi Albert, kiállítási titkár. Dr. Nagy Mór, a Kertészeti Egyesület II od titkára. Wiedner József, a méhészeti egylet titkára.

— A mezőrendőri törvényjavaslat — mint egy fővárosi lap írja — ő felsége jóváhagyásával tegnap visszaérkezett a kabinetirdbából.

Bethlen András gr. földmívelésügyi miniszter az e hó 25-én összeült országgyűlés elé még e hóban beterjeszti e fontos törvényjavaslatot a mely, reméljük, hovahamarabb törvény is lesz.

— A budapesti m. kir. állatorvosi akadémián a beiratások az 1893/94 évi tanévre október hó 1-én kezdődnek és bezárólag október 7-ig tartanak. Október 8-tól 15-ig a beiratást írásbeli kérvényre a tanári testület kivételesen megengedheti, október 15-én tul azonban többé beiratkozni egyáltalán nem lehet.

— A keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetnél egy ösztöndijas gazdasági segédi állásra pályázat hirdettetik, mely állás évi (500) ötszáz, frt ösztöndijjal és egy butorzatlan szobából álló szabad lakás élvezetével van egybekötve. Folyamodások f. é. október hó 20-ig a földmívelésügyi miniszteriumhoz

— A német-orosz kereskedelmi szerződés tárgyalásaihoz mint értesülünk — báró Lamezan, antwerpeni főkonzul küldetett ki. Báró Lamezan, mielőtt Antwerpenbe neveztetett volna ki, majdnem egy évig Pétervárott működött konzuli minőségben s hathatósan közreműködött a német kereskedelem érdekében. Kivülről még két kiküldött vesz részt a tárgyalásokon, kik részint a diplomácia karhoz tartoznak. részben pedig a kereskedelmi politika szolgálatában állanak. A német gazdák különben a tárgyalásokat a legnagyobb figyelemmel kísérik s mindenképen rajta vannak, hogy azokon gazdák is mint tanácsadók részt vehessenek. Így legutóbb a frankfurti mezőgazdák egyesülete a birodalmi kancellárt kereste fel felterjesztésével az iránt, hogy az Oroszországgal kötendő szerződés tárgyalásánál s annak megkötésénél a gazdák is mint tanácsadók jelen legyenek. Mindenesetre jogos óhaj, mely hogy nálunk is teljesüljön, igen kívánatos volna.

— Kukoricza-refakciák. A vasúti hivatalos lap tekintélyes kukoricza-refakciákat közöl, melyek a kukoricza-termelés szempontjából fontos magyar állomásokról egyfelől bajor, délnémet, svájci, voralbergi és francia állomásokra, másfelől pedig észak-német, németalföldi és belga állomásokra birnak hatálylyal és 50,000, 60,000 s illetve 70,000 tonns szállítása esetén vehetők igénybe. A visszatérítés az első esetben 15%, a másodikban 20%-s 70,000 tonna szállítása esetén 25%-a díjtételnek Bécsig, illetve Ruttkáig, Zsolnáig és Kassáig eső részéből. A tengeri kivitelnek refakciákkal való megkönnyítése kétségtelenül helyes dolog, különösen ha az nemcsak a magyar állami, hanem a déli vasut forgalma terén is életbelépttetetik, csak ne egyeseknek adassék, hanem egyforma joggal élvezhesse ennek előnyeit minden szállító bármely állomásról.

— Amerikából csak e napokban tért vissza a világhíre vergődött Mauthner Ödön hazai magkereskedő cég főnöke, ki egész nyáron át ott tartózkodva, ezen idő alatt sorra látogatta Amerikának nevezetesebb farm- és kertetelpeit és itt nagyon figyelemre méltó érdekes és fontos tapasztalatokat gyűjtött, a melyeknek közzétételét rendkívüli érdeklődéssel várják a mezőgazdasági és kertészeti körökben. Egyébiránt ugy halljuk, hogy Mauthner ugy előszóval több felolvasás során, valamint egy cikksorozatban fogja említett tapasztalatait közrebocsátani. Viszszatérven Európába még itt is több olyan kulturállamot látogatott meg, melyeknek földmívelési és kertészeti haladottsága magas színvonalon áll. Többek közt Hollandiát, a virághagymák híres országát is meglátogatta és itt személyesen válogatta össze cége részére a szebbnél szebb virágu hagymákat, melyeket nekünk is volt alkalmunk látni és elmondhatjuk, hogy azok olyanok, a minők Magyarországon még nem voltak.

— Állást keres egy gazdasági tanintézetet végzett gazdász, ki gépkezelői oklevéllel is bir, katonai kötelezettségének eleget tett. Képzettségének megfelelő állást kész azonnal elfoglalni. Bővebb felvilágosítást lapunk szerkesztősege készséggel nyujt

— Kerestetik számtartó, illetve segéd-tiszt, kinek teendői első sorban az udvar és

istállók körül leendenek. — Ajánlkozónak tájékoztatást nyujt lapunk szerkesztősege, ha a válaszra szükséges bélyeget beküldik.

— Gazdatiszti állást keres egy elméleti képzettségű és több évi gyakorlattal bíró egyén. Tudakozódni lehet lapunk szerkesztőségénél.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru és értéktőzsde.

Gabona üzlet a lefolyt héten szilárd irányt követett. Mérsékelt kínálat és kedvező vásárlási kedv jellemezte a lefolyt hetet. Az árak a buzánál emelkedőben vannak. A többi gabona neműek forgalma gyér volt változatlan árak mellett.

Hivatalos effektív árak:

- Buza . . . . . 7 frt 35—7 frt 75 kr.
Rozs . . . . . 5 frt 90—6 frt 05 kr.
Árpa . . . . . 6 frt 00—8 frt 40 kr.
Zab . . . . . 6 frt 75—7 frt 10 kr.
Tengeri . . . . . 5 frt 00—5 frt 20 kr.
Repeze . . . . . 14 7/8 frt —15 1/8 frt kr.

Határidőüzlet mérsékelt forgalommal nyílt meg. s valamivel magasabb amerikai gabonaárak s a kedvezőbb effektív-üzletkövetkezében szilárd irányt követett.

Terménytőzsde.

A terménytőzsdén pangott az üzlet és egyetlenegy kötés sem jegyeztetett Zsiradékárak ellanyhultak, szilva és szilvaiz iránya kellemesebb.

Értéktőzsde.

Az alapirányzat szilárdságában s az üzérkedési értékek árfolyamában a hét folyamán sem történt jelentékenyebb változás. Az üzlet mindvégig csak csekély számú értékre szorított az ár hullámlás és a nagykor-latok között ment végbe. Valuták és ércváltók magasabban záródnak.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása az Erdélyi Gazda részére.)

A mint jelenleg már kiderül' vörös lóheremag termésünk meglehetősen jó. Ha kedvező termésünk mellett is olyanyira emelkedhet az árak, a mint ez a legutóbbi és a jelenlegi tudósításainkban jeleztetik, annak tulajdonítható, hogy Francia és Németország ez idén so' lóherét képes k és hajlandók átvenni Franciaország roz termését és Németország termelő tájainak kedvezőtlen kilátásait sok kereskedő felhasználta — meg lévén győződve, hogy az árak emelkedni fognak, — és előzetes vásárlásokat eszközöltek, sok árú még lábán fejpénzeltek, még pedig számos esetben oly alacsony árakon, mintha kényszereladás kötetett volna. Most persze nem élvezhetik ezen gazták a jelenlegi kedvező árak előnyeit és ezt természetesen maguknak köszönhetik; mert előzetes eladások esetén mindig csak az egyik fél t. i. a vevő nyerhet, ki összekötésénél fogva mindenkor kellelőleg tájékozva van a világ folyásáról, holott a gazdáról ezt nem mondhatnók.

Vörös lóhere. A lefolyt héten Amerika magasabb árakat jelzett, ez által nálunk ujra megéledt a forgalom és ennek megfelelőleg az árak ismét egy kevéssel emelkedtek, már a-ért is, mert a külföldiek egyes állomásokon megjelenéven jó árakat fizetnek.

Luczernából. Néhány tétel új árut kínáltak és szállítottak a lefolyt héten. Minőségre nézve ugy látszik az idén a szem nem oly tökéletes fejlettségű mint a mult évben, de egyébként az áru meglehetősen tiszta, szép színű és ennek folytán csakhamar el is keltek a kínált tételek.

Baltaczimet némileg kerestek kivitelre, de nem lehetett teljességgel elégséget tenni a keresletnek minthogy a magásrusok elteszik készleteiket a belföldi szükséglet fedezésére.

Egyébb magvakat, ugy mint réti herét, homokbük-könyt, nyulzapukát, mustárt stb. szintén nagyon kerestek, de nem vojt kihalat.

Az árfolyamok 100 kilonkint Budapesten értve ezek voltak:

- Vörös lóhere nagyszemű, violaszínű tiszavidéki 72—75 frt.
Vörös lóhere bánáti 66—68 frt.
Luczerna idei termésű világos mag 54—58 frt.
" esztendő mag 40—45 frt.
Baltaczim 16—17 frt.
Téli borsó 10—11 frt.

Kolozsvár, 1893. szeptember 28-ról. Tiszta buza 6 frt — kr 7 frt — kr. Rozs 4 frt 80 kr 5 frt — kr. Török-buza 4 frt 80 kr 5 frt — kr. Zab 5 frt 80 kr 6 frt 20 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr Métermázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.)
Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 56 kr. Konyhahiszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgo.

nya 3 frt. (Hecloliter.) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kősó 9 kr. Disznózsir 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Állatvásárok.

Sertésvásári-jelentés az „Erdélyi Gazda“ részére. Budapest-Kőbánya, 1893. szept. 29-én. Az üzlet lanyha volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 kg. nehéz 43—43 1/2 kr. 280—300 kg. nehéz 43 1/2—45 kr. Öreg 300 kg. tuli — kr. vidéki sertés 42 —47 kr. Szerb 39—42 kr román — kr. tiszta klgk. páronként 45 kg. életsuly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleségárak: Tengeri frt 5.30, árpa frt 6.20 Kőbányán átvéve.

Kimutatás!

Debreczen sz. kir. városban az 1893-ik év szeptem. 25—26-án tartott heti vásárról.

Sertés felhajtattott 4650 drb., eladatott 2526 drb.

Árak: 6 hónaptól 1 évig sovány párja 15 frttól 25 frtig, 1 évestől 1 1/2 évig sovány párja 25 frttól 35 frtig, 1 1/2 évestől 2 évig sovány párja 35 frttól 45 frtig, öreg sovány párja 45 frtól 65 frtig, kövér kilója 40 krtól 46 krig.

Üzlet élénk, ló felhajtattott 380 drb, eladatott 107 drb, szarvasmarha felhajtattott 580 drb., eladatott 409 drb. Árak a régiek. Üzlet lanyha.

Erdélyi piaci árak.

(Árak krajczárookban)

Table with 10 columns: A piaci czikkek, Mérték, Gy. Fehérvár, Kézdi-Vásárhely, Maros-Vásárhely, Medgyes, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Segesvár. Rows include Tiszta buza, Elegy buza, Rozs, Árpa, Zab, Törökbuza, Széna, Alomszalma, Tízifa, Marhahus, and Szept.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Főmunkatárs: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

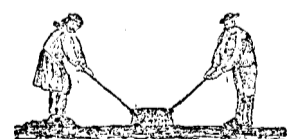
Javitott szerkezetű szab. Ásványi-féle ARANKA-IRTÓ ESZKÖZ. Kapható

Budapesten

Lipót-körút 30.

Detrich Gyula

gépgyárosnál.

Kolozsvárt

Kiss Ernő

vaskereske-

dónél.

Ára 18 forint.

(17-x)

Vérnyjtás miatt egy

ki t ü n ő tenyészképes erdélyi tehér Bika és tulszaporodás miatt tehének és üszök eladók.

Véczkén Udvarhely-megye.

Mezey Lajosnál.

UJDONSÁG!

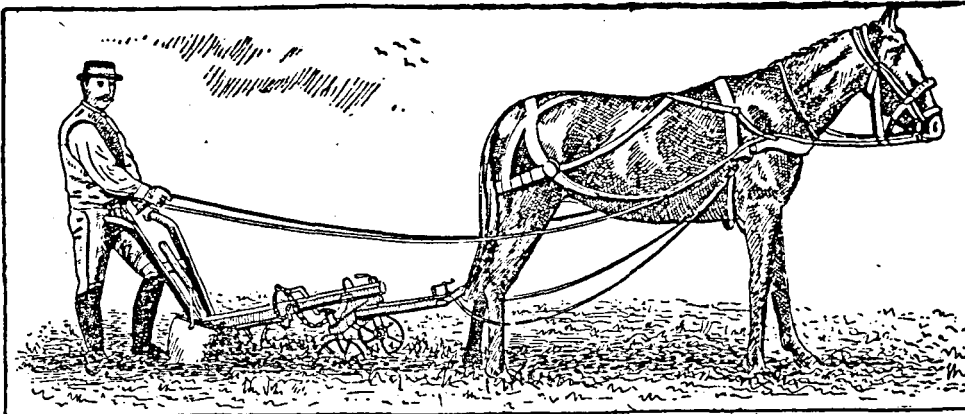
Egy lóval
vagy
szarvasmarhával

lehet szántani.

Feltalálója és szabadalom tulajdonosa

GYÖRGY JÁNOS

földműves.

UJDONSÁG!

Összes államokban
egyedüli elárúsítója

RIEMER K. G.

SZÉKELY-UDVARHELYT.

Székely váltó-eke saját taligájával

az 1892. évi október hó 15-én tartott próba kizár minden eddigi váltó ekéket.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönség figyelmét egy még eddig nem ösmert könnyen járó ekére felhívni.

Az új székely eke kizár könnyű járásánál fogva minden eddig ismert váltó-ekét, gerendélye csak 120 cm. hosszú/legkötöttebb talajban is. szilárd anyagból előállítva, könnyen szánt és nagyon tartós; súlya csak 26 kiló.

Hogy a könnyű szántás elérhető legyen, feltétlen szükség az új székely taliga használata, melynek szerkezete a következő: 1. a taliga vas-kereken jár vastengelyvel ellátva, utóbbi az a)-val jelzett csavarral emelhető és szállítható, úgy hogy 25 cm. mély szántás elérhető és tetszés szerinti mélységre állítható; 2. váltása pedig a b)-vel jelzett szárny-csavarral eszközlendő tetszés szerinti szélességre.

Tekintve ezen eke előnyeit és olcsó árát, mindenki megszerezheti azt és egy próba által teljesen meg lesz elégedve ezen eke eredményével, mivel ezen előnyök minden eddigi kísérleteket felülmúlnak.

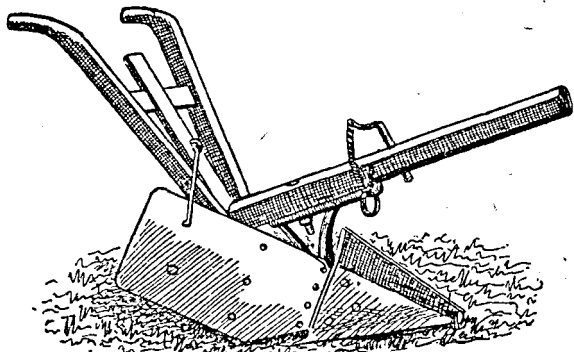
Hogy ezen célszerű gazdasági eszközt mindenki beszerezhesse, árát taligával együtt 18 forintban állapítottam meg.

Ez okból felkérem a t. gazdaközönséget ezen új talalmány megrendelésével sietni, hogy a jövő tavaszra kellő mennyiségben előállíthassam, mivel már is tömeges megrendelést volt szerencsém kapni, azoknak szétküldését sorrendben fogom eszközölni

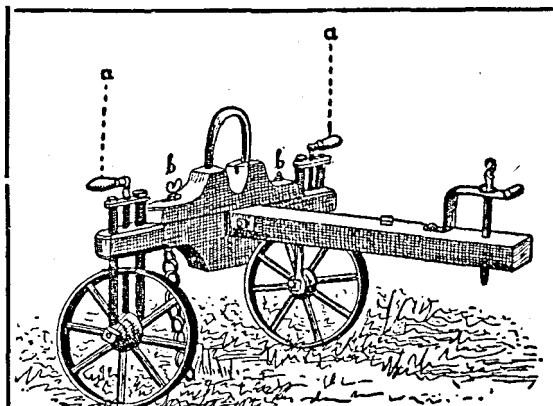
Tisztelettel

Riemer K. Gusztáv

a székely eke egyedüli elárúsítója.

Székely váltó-eke.

Új székely taliga.

A

LEGJOBB MAGVAK

kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

Főüzlet:

BUDAPESTEN

Fióküllet

Andrási-ut 23. sz.

Koronaherceg-utca 18.

Az új őszi árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

1 (40-52)

Sátori Miksa és Mór

mütrágya gyárosok

Budapest

(IX. Dandár u. 25.)

Mezőtelegd

(Biharmegye)

a j a n l a n a k

SZÁRÍTOTT SZESZGYÁRIMOSLEKOT

mint legolcsóbb és leghatásosabb

ERŐTÁPSZERT

mindennemű állat etetésére
és hizlalására.

Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel
készséggel szolgálunk.

5-5